

Työ- ja elinkeinoministeriö

VIITE: Kasvuyrittäjyyden ohjelma

ASIA: Maa- ja metsätalousministeriön lausunto

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kasvuyrittäjyyden ohjelmaan ja pitää ohjelmaa tärkeänä välineenä edistää eri kokoisten yritysten kasvua koko Suomessa. Maa- ja metsätalousministeriö haluaa esittää lausuntonaan seuraavan täydennystä kasvuyrittäjyyden ohjelmaan:

Ilmastonmuutoksen myötä veteen liittyvät haasteet ovat lisääntyneet eri puolilla maailmaa. Samalla kysyntä vesiosaamiseen on lisääntynyt. Suomalainen vesiosaaminen on arvioitu maailman ykköseksi muun muassa juomaveden, sanitaation, jäteveden käsittelyn sekä pohjaveden käsittelyn osalta. Vesialan yrityksissä on kasvupalukkuutta ja vesialan liikevaihto on kasvanut 29 % vuosina 2021-2023 ollen 6,1 mrd. euroa. Maailmanlaajuisesti vesialan liikevaihto on 600 mrd. euroa. Suomalaiset vesialan yritykset ovat varsin nuoria ja pieniä kooltaan. Haasteena on sekä suomalaisten veturiyritysten puute että kansainvälisten yhteistyökumppaneiden vähyyks.

Kasvuyrittäjyyden toimenpideohjelman kohdassa 3.1 kohdassa 2. Kannustetaan yrityksiä – erityisesti keskisuuria – rohkeampaan riskinottoon ja uudistumiseen TKI-toimilla ja hyödyntämällä esimerkiksi T&K-tukia, kohdassa b) Business Finland toteuttaa ja kehittää edelleen keskisuurille yrityksille suunnattuja veturihankkeita, jotka sopivat keskisuurten yritysten ja verkostojen tarpeisiin voisi pienten, mutta lupaavien toimialojen näkökulmasta huomioida seuraavan:

- Tuetaan pienten, mutta vahvasti kasvavien toimialojen yhteistyötä ylisektoraalisesti jo kansainvälistyneiden toimialojen kanssa. Tästä esimerkkinä voisi olla vesiteknologia-alan yritysten yhteistyö metsäteollisuuden kanssa.
- Tuetaan yritysten mahdollisuuksia verkostoitua eurooppalaisten yritysten kanssa. Tavoitteena on, että suomalaiset kasvuyritykset pääsisivät eurooppalaisten veturiyritysten konsortioihin tarjoamaan ratkaisuja kolmansiin maihin.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä sitä, että työ- ja elinkeinoministeriö tunnustaa tässä yhteydessä maaseutualueiden yritysten erityispiirteet ja sisällyttää maaseutualueilla toimivat yritykset kasvuohjelman toimenpiteisiin. Maaseutualueilla toimii usein perheyrittäjiä, joilla useita pk-yrityksiä, jotka muodostavat verkostomaisen Mittelstand-yrityksen. Näiden yritysten merkityksen tunnistaminen on tärkeää.

On keskeistä, että kasvuyritysten määritelmä on laaja, käsittäen myös 5 %:n, 10 %:n ja 20 %:n vuosittaista kasvuvauhtia omaavia yrityksiä. Lisäksi on tärkeää tunnistaa osaamisperusteinen rahoitus, joka käsittää innovaatio- ja koulutusrahoituksen, joka ohjautuu miltei kokonaan suuriin kaupunkeihin keskittäen vahvasti maaseutualueilla toimivien Mittelstand-yritysten mahdollisuuksia kasvaa ja kehittyä. Keskeistä on saada ohjelman toimenpiteisiin myös niitä harvoja, mutta merkittäviä harvaan asutun maaseudun Mittelstand-yrityksiä.

Maaseutualueilla on monipuolista elinkeinotoimintaa ja työvoiman saatavuuteen liittyvät erityiset haasteet on pystyttävä tunnistamaan. Kasvuyrittäjyyden ohjelman seurannassa ja toimenpiteiden toteutuksessa on seurattava niiden kohdentumista kaupunki-maaseutu-luokituksella, jotta saadaan tarkempaa tietoa siitä, minkälaisilla alueilla ohjelma on ollut osuvaa ja johdonmukaista.

Eräs keskeinen haaste maaseutualueilla on, että 23 % työllistävistä pk-yrityksistä on omistajanvaihdoksen kynnyksellä. Näiden yritysten merkitys on maaseutualueille huomattava. Omistajanvaihdosten erityispiirteisiin maaseutualueilla liittyy ostajan löytämisen tai jatkajan saamisen haasteita sekä rahoitusmarkkinoiden toimimattomuus. On vahvoja viitteitä siitä, että pankkipalvelujen muutoksilla on vaikutusta yritystoiminnan kehittämiseen maaseutualueilla ja tästä teemasta on saatavilla kohta lisää tutkimustietoa (PTT). Rahoitusmarkkinoiden toimivuuteen liittyvät, erityisesti maaseutualueilla ilmenevät ja Itäiseen Suomeen kohdistuvat ongelmat on tunnistettava ohjelmassa, jotta sen toimenpiteet voivat olla osuvia ja tasapuolisia.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2024

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Johtava asiantuntija

Juuso Kalliokoski

VN/6550/2024-MMM-40

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: